PWYLLGOR YR AMGYLCHEDD, CYNLLUNIO A THRAFNIDIAETH

Dyddiad:	Dydd Mercher, 4 Rhagfyr 2002
Amser:	9.15am tan 12.00pm
Lleoliad:	Ystafell Bwyllgora 3/4, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol

GWERTHFAWROGI’N TREFTADAETH

Diben a Chrynodeb

Adrodd ar Adolygiad Pum-mlynedd Cadw a hysbysu’r Pwyllgor o’r fenter ehangach sydd ar droed bellach i nodi blaenoriaethau a chyfeiriadau i’r dyfodol ar gyfer ein rheolaeth o’r amgylchedd hanesyddol yng Nghymru, a fydd yn arwain at ymgynghoriad yn gynnar y flwyddyn nesaf.

Amseriad

I’w ystyried yng nghyfarfod 4 Rhagfyr.

Cefndir ac Ystyriaeth

Lansiwyd Adolygiad Pum-mlynedd Cadw y llynedd, ac – yn ôl natur adolygiadau o’r fath – canolbwyntiodd ar strwythur a gweithrediadau Cadw ei hun. Fodd bynnag, manteisiwyd ar y cyfle yn y ddogfen ymgynghori gysylltiedig i wahodd sylwadau ar faterion ehangach sy’n effeithio ar yr amgylchedd hanesyddol. Trafodwyd adroddiad drafft ar yr adolygiad pum-mlynedd gan yr aelodau ar 15 Mai ym Mlaenafon- atodir copi o’r crynodeb gweithredol er hwylustod.

Yn dilyn hynny cadeiriodd Ms Essex gynhadledd ar 10 Gorffennaf yng Nghwmaman i ymchwilio i faterion o’r fath, ac ers hynny comisiynodd ddogfen ymgynghori, yn defnyddio themâu y gynhadledd, ymchwil a thrafodaeth ehangach mewn seminarau rhanbarthol gyda grë p cynrychioliadol o’r rhai sy’n gwarchod neu’n cyflwyno’r amgylchedd hanesyddol. Un o’r ymgynghorwyr yw Paul Loveluck, a fydd yn bresennol yng nghyfarfod 4 Rhagfyr ac yn gallu adrodd ar y cynnydd ar y fenter hon. Y bwriad yw y bydd Cabinet Llywodraeth Cynulliad Cymru yn ystyried y canlyniad yn gynnar yn y flwyddyn newydd, ac wedyn caiff papur ymgynghorol ei gyhoeddi.

Bydd y fenter hon yn llywio patrwm a chyfeiriad Cadw i'r dyfodol, ac felly nid yw'n fwriad i barhau ag unrhyw waith manwl pellach ar ei weithrediadau a'i strwythurau fel rhan o'r adolygiad Pum-mlynedd.

Cydymffurfiad

Mae'r papur er gwybodaeth ac ni chyfyd unrhyw faterion o ran cydymffurfiad.

Gwaith i'r Pwyllgor Pwnc

Gwahoddir y pwyllgor i nodi datblygiadau a derbyn adroddiad llafar ar hynt yr adolygiad sy'n mynd rhagddo.

Pwynt Cyswllt

Tom Cassidy, Prif Weithredwr Cadw

ATODIAD

CRYNODEB GWEITHREDOL AC ARGYMHELLION

1. Prif ganfyddiadau'r adroddiad hwn yw, mewn perthynas ag amgylchedd hanesyddol Cymru:

a. Fod angen Cadw (neu gorff tebyg iddo) i helpu i adnabod, cynnal, cyflwyno, a datblygu'n gynaliadwy ayb. amgylchedd hanesyddol Cymru;

b. Fod gan Cadw gyflawniadau sylweddol i'w enw mewn amrywiol feysydd;

c. Fod Cadw wedi perfformio'n dda ers canol y 1990au yn erbyn y targedau a bennwyd iddo;

(d) Ymddengys fod angen adolygiad trylwyr o orchwylion Cadw a thargedau cysylltiedig. Dylent adlewyrchu ei strategaethau a'i swyddogaethau cyfredol a phrif bolisïau a themâu allweddol y Cynulliad yn well. Dylai Cadw wneud ymgais cliriach i sicrhau canlyniadau a ddymunir ar gyfer amgylchedd hanesyddol Cymru yn ogystal ag allbynnau trefniadol;

(e) Byddai Cadw yn elwa o "berchnogaeth" weinidogol a gwleidyddol fwy o'i genhadaeth yn gyffredinol, tra ar yr un pryd yn diogelu'r ffordd anwleidyddol y mae'n gwneud penderfyniadau statudol a rhoi cyngor ar ran Llywodraeth Cynulliad Cymru; ac

(f) Mae ar Cadw angen rhai newidiadau i'w fodel trefniadol, ond nid newid strwythurol radical.

2. Argymhellaf:

1. **Fod Llywodraeth Cynulliad Cymru yn cynhyrchu datganiad cenhadaeth newydd hirdymor ar gyfer Cadw, i'w gadarnhau gan y Cynulliad yn dilyn ymgynghori eang. (paragraff 4.10)**

1. **fod y broses o gynhyrchu datganiad o fwriad a chynllun corfforaethol newydd tair blynedd yn cynnwys cynhyrchu cymysgedd newydd o ddangosyddion perfformiad sy'n canolbwyntio i raddau llai ar fesur prosesau ac sy'n cynnwys rhai canlyniadau a geisir ar gyfer amgylchedd hanesyddol Cymru. (4.16)**

2. **fod Cadw yn ystyried yr adroddiad hwn a'r ymatebion i'r ymarferiad ymgynghori fel un mewnbwn i'w ddatblygiad polisi a rheolaeth. (5.6)**

4. **fod y swyddogaethau a gyflawnir gan Cadw ar hyn o bryd yn angenrheidiol. (6.11)**

5. **nad yw Cadw yn cyfuno â Chyngor Cefn Gwlad Cymru. (6.21)**

6. **nad yw Cadw yn cyfuno ag Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru. (6. 25)**

7. **y dylid ystyried yn ofalus fanteision ac anfanteision cyfuno â Chomisiwn Brenhinol Henebion Cymru hyd Adolygiad Pum Mlynyddol cyfredol y Comisiwn Brenhinol. (6.29)**

8. **fod statws Corff Cyhoeddus a Noddir gan y**

Cynulliad yn cael ei ddiystyru ar gyfer Cadw, o leiaf o ran y tymor byr a chanolig. (6.42)

9. **peidio ag ystyried ymhellach y dewis o droi rhan o Cadw yn Gorff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad. (6.52)**

10. **nad model y sefyllfa bresennol (sef y model trefniadol asiantaeth weithredol fel y mae ar hyn o bryd) yw'r model priodol yn y tymor canol a'r hirdymor. (6.54)**

1. **y dylid newid statws trefniadol manwl Cadw er mwyn ei alluogi yn well i ddatblygu a gweithredu polisïau sy'n hyrwyddo themâu allweddol a phrif strategaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Dylai'r model trefniadol manwl fod yn un o'r canlynol:**

a. **Asiantaeth Weithredol o fewn Llywodraeth Cynulliad Cymru gyda Bwrdd Polisi Gweinidogol**

b. **Adain neu adeiniau polisi confensiynol o fewn Llywodraeth Cynulliad Cymru. Os yn un adain, rhan ohoni i gadw'r brand Cadw gwerthfawr fel ei deitl. Os yn fwy nag un adain neu uned, un i'w galw'n Cadw; neu gymysgedd o adain gonfensiynol i arwain ar bolisi, gwaith achos statudol a chyngor strategol i Weinidogion ac eraill, ac asiantaeth weithredol o'r enw Cadw a fyddai'n gysylltiedig yn glos a fyddai'n arwain ar adeiladau mewn gofal. (6.55)**

12. **Pa union fodel bynnag o strwythur trefniadol a gaiff ei fabwysiadu ar gyfer Cadw, dylai rhan o leiaf o'r corff weithredu o dan y teitl "Cadw". (6.56)**

13. **Fod Llywodraeth Cynulliad Cymru, gan dderbyn cyngor gan Cadw, a thrwy ymgynghori â Phwyllgor Yr Amgylchedd, Cynllunio a Thrafnidiaeth a rhanddeiliaid allanol, yn pennu ei flaenoriaethau strategol ar gyfer yr amgylchedd hanesyddol. (6.57)**